KOMPONENT 3: Udržateľná doprava

Cieľom tohto komponentu Plánu obnovy a odolnosti SR je prostredníctvom opatrení a inteligentných riešení, vychádzajúcich z analýzy dát, zvýšiť podiel ekologických foriem dopravy, zvýšiť počet cestujúcich v železničnej a verejnej osobnej doprave, objem prepraveného tovaru v ekologickej intermodálnej doprave, ako aj podporiť budovanie infraštruktúry pre alternatívne pohony, čím sa znížia emisie CO_2 v doprave a zlepší kvalita ovzdušia. Inteligentné a digitálne investície podporia rýchlejšiu, spoľahlivejšiu a efektívnejšiu železničnú a ekologickú verejnú osobnú dopravu, ktorá bude motivovať cestujúcich k presunu z áut a iných dopravných prostriedkov využívajúcich pohony založené na uhlíku. Komponent umožní širšie využívanie alternatívnych pohonov pre udržateľnú, ekologickú, dostupnú a inteligentnú dopravu, pričom tiež podporí využívania inteligentných elektrických sietí, tzv. smart grid. Prispeje ku konkurencieschopnosti hospodárstva vytvorením trhových podmienok pre dodávateľov v dopravnom strojárstve.

Očakáva sa, že žiadne opatrenie v tomto komponente výrazne nenaruší environmentálne ciele v zmysle článku 17 nariadenia (EÚ) 2020/852 berúc do úvahy opis opatrení a zmierňujúce kroky stanovené v pláne obnovy a odolnosti v súlade so zásadou technického usmernia týkajúceho sa uplatňovania zásady „výrazne nenarušiť“ (DNSH) (2021/C58/01).

Reformy a investície v rámci tohto komponentu priamo adresujú Odporúčanie Rady, ktoré sa týka národného programu reforiem Slovenska na rok 2020 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Slovenska na rok 2020, podľa ktorého má Slovensko *„čo najskôr realizovať pripravené verejné investičné projekty a podporiť investície súkromného sektora zamerané na podporu oživenia hospodárstva. Zamerať investície na zelenú a digitálnu transformáciu, najmä na čistú a efektívnu výrobu a využívanie energie a zdrojov, udržateľnú verejnú dopravu a odpadové hospodárstvo.“* Tento komponent zahŕňa štyri reformy a štyri investície.

A.1. Opis reforiem a investícií v rámci nenávratnej finančnej podpory

Reforma 1: Reforma prípravy investičných projektov v doprave

Cieľom reformy je zlepšiť riadenie investícií a zvýšiť ich ekonomické prínosy. To sa dosiahne prostredníctvom týchto opatrení:

- vypracovanie investičného plánu projektov železničnej infraštruktúry, v ktorom sa uprednostnia projekty podľa princípu hodnoty za peniaze, do 30. júna 2021,
- schválenie novely zákona o dráhach a súvisiacich právnych predpisov, ktorými sa zjednodušia a zefektívnia legislatívne a technické požiadavky na parametre dopravnej infraštruktúry, do 31. marca 2023,
- uverejnenie metodiky, ktorá určí spôsob identifikácie projektov s najvyššou možnou mierou hodnoty za peniaze a s čo najväčším príspevkom k dosiahnutiu cieľa presunu cestujúcich z individuálnej cestnej dopravy na cyklistickú dopravu, do 31. decembra 2021.

Implementácia tejto reformy sa dokončí do 31. marca 2023.

Reforma 2: Reforma verejnej osobnej dopravy

Cieľom reformy je zlepšiť poskytovanie osobnej dopravy. Nový plán dopravnej obslužnosti s následnou optimalizáciou osobnej železničnej dopravy bude tvoriť hlavnú časť komplexnej reformy verejnej dopravy. Reforma bude podporená novou legislatívou, ktorá zadefinuje pravidlá, zodpovednosti a povinnosti pri koordinácii, objednávaní a financovaní regionálnej autobusovej a vlakovej dopravy. Legislatíva zadefinuje národnú autoritu, ktorá bude v spolupráci s regionálnymi integrátormi koordinovať vytvorenie národného integrovaného dopravného systému so zjednoteným cestovným, ako aj koordinovať prípravu a realizáciu verejných obstarávaní na železničné linky verejnej osobnej dopravy aj s vozidlami, ktoré boli na prevádzku týchto liniek nakúpené z podporu z fondov EÚ v predchádzajúcich obdobiach. Zvýši sa frekvencia železničnej dopravy na tratiach s najvyšším potenciálom na prevedenie dopravy z áut do vlakov, čo umožní lepšiu koordináciu regionálnej verejnej autobusovej a vlakovej dopravy. Táto reforma spočíva na týchto konkrétnych opatreniach:

- do 31. marca 2023 sa novým zákonom zjednotia štandardy verejnej osobnej dopravy a zefektívni sa objednávanie verejnej dopravy, ktoré je v súčasnosti fragmentované a nedostatočne koordinované medzi štátom, krajmi, mestami a obcami,
- do 31. decembra 2023 sa zverejní optimalizovaný grafikon železničnej dopravy,

Reforma 3: Reforma intermodálnej nákladnej dopravy

Reformou sa podporí zvýšená intermodalita prostredníctvom obstarávania, koordinácie logistiky a podpory spustenia nových intermodálnych liniek. Cieľom tejto reformy je do roku 2030 presunúť 30 % cestnej prepravy nad 300 km na železničnú alebo vodnú dopravu a viac ako 50 % do roku 2050 (v porovnaní s rokom 2005). Dosiahne to najmä prostredníctvom podpory záujmu prepravcov o presun cestnej nákladnej dopravy na železnicu, resp. na intermodálnu dopravu, ako aj zabránením ďalšiemu presunu železničnej dopravy na cestu. Príprava a schválenie Koncepcie rozvoja intermodálnej dopravy vrátane potrebných zmien legislatívy umožní prijať opatrenia na systémový rozvoj ekologických druhov nákladnej dopravy. Podpora bude smerovať k odstráneniu technických problémov pri prechode na intermodálnu dopravu a k zvýšeniu jej atraktivity.

Očakáva sa, že implementácia reformy sa začne do 31. decembra 2021 a dokončí sa do 31. decembra 2022.

Reforma 4: Zavedenia nových politík pre dlhodobú podporu alternatívnych pohonov v sektore dopravy

Reforma bude podporená nadobudnutím účinnosti nových legislatívnych opatrení do 31. decembra 2022, ktorými sa zreformujú distribučné tarify, zjednoduší a urýchli proces budovania infraštruktúry pre alternatívne pohony. Zavedie sa nimi aj „právo na nabíjací bod“ a stabilný predvídateľný viacročný rámec na podporu budovania príslušnej infraštruktúry pre alternatívne pohony.

Investícia 1: Rozvoj infraštruktúry nízkouhlíkovej dopravy

Cieľom tejto investície je podporiť využívanie čistej dopravnej infraštruktúry. Táto investícia sa týka elektrifikácie železničných tratí, modernizácie železničných tratí, inštalácie dispečingových/digitálnych zabezpečovacích a komunikačných zariadení, výstavby alebo modernizácie električkových a trolejbusových tratí a výstavby cyklistickej infraštruktúry.

Investícia 2: Podpora ekologickej osobnej dopravy

Cieľom tejto investície je podporiť zavádzanie ekologickej osobnej dopravy. Investície spočívajú v dodávke nových alebo modernizovaných železničných a električkových koľajových vozidiel.

Investícia 3: Rozvoj intermodálnej nákladnej dopravy

Cieľom tejto investície je zvýšiť objem prepravy v ekologickejšej intermodálnej doprave. Investícia spočíva v podpore nákupu intermodálnych prepravných jednotiek a nakladacích zariadení so zapojením súkromného kapitálu a spustenia nových intermodálnych liniek na vybraných tratiach.

Investícia 4: Podpora budovania infraštruktúry pre alternatívne pohony

Cieľ tejto investície je zameraný na inštaláciu nabíjacích bodov pre elektrické vozidlá. Táto investícia spočíva vo finančnom mechanizme schém pomoci pre budovanie nabíjacích bodov pre infraštruktúru pre vozidlá s nulovými a nízkymi emisiami.

A.2. Míľniky, ciele, ukazovatele a harmonogram monitorovania a realizácie pre nenávratnú finančnú podporu

Poradové číslo	Súvisiace opatrenie (reforma alebo investícia)	Míľnik/cieľ	Názov	Kvalitatívne ukazovatele (pre míľniky)	Kvantitatívne ukazovatele (pre ciele)			Orientačný harmonogram splnenia		Opis a jasné vymedzenie jednotlivých míľnikov a cieľov
					Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota	Štvrťrok	Rok	
1	3 – Udržateľná doprava – Reforma 1: Reforma prípravy investičných projektov v doprave	Míľnik	Investičný plán projektov železničnej infraštruktúry	Zverejnenie investičného plánu				2. štvrťrok	2021	Ministerstvo dopravy a výstavby v spolupráci s ministerstvom financií pripraví a zverejní investičný plán projektov železničnej infraštruktúry, ktorý obsahuje metodiku, priority a časový rozvrh výstavby infraštruktúry. Zverejnený investičný plán projektov železničnej infraštruktúry priorizujúci projekty podľa ich hodnoty za peniaze zabezpečí dlhodobú stabilitu prípravy a realizácie projektov železničnej infraštruktúry.
2	3 – Udržateľná doprava – Reforma 1: Reforma prípravy investičných projektov v doprave	Míľnik	Metodika výberu, prípravy a realizácie projektov pre cyklistickú dopravu	Zverejnenie metodiky				4. štvrťrok	2021	Metodika určí spôsob identifikácie projektov s najvyššou možnou mierou hodnoty za peniaze a s čo najväčším príspevkom k dosiahnutiu cieľa presunu cestujúcich z individuálnej cestnej dopravy na cyklistickú dopravu.
3	3 – Udržateľná doprava – Reforma 1: Reforma	Míľnik	Novela zákona o dráhach a súvisiace právne predpisy	Nadobudnutie účinnosti novely zákona Národnej rady Slovenskej				1. štvrťrok	2023	Legislatívne zmeny zjednodušia a zefektívnia legislatívne a technické požiadavky na parametre dopravnej infraštruktúry v súlade s osvedčenými

Poradové číslo	Súvisiace opatrenie (reforma alebo investícia)	Míľnik/cieľ	Názov	Kvalitatívne ukazovatele (pre míľniky)	Kvantitatívne ukazovatele (pre ciele)			Orientačný harmonogram splnenia		Opis a jasné vymedzenie jednotlivých míľnikov a cieľov
					Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota	Štvrťrok	Rok	
	prípravy investičných projektov v doprave		o parametroch dopravnej infraštruktúry	republiky o dráhach a prijatie novely vyhlášky č. 350/2010 Z. z. o stavebnom a technickom poriadku dráh zmenenej ministerstvom dopravy a výstavby a jej nadobudnutie účinnosti						postupmi v iných krajinách EÚ a európskymi právnymi predpismi, ktoré vytvoria podmienky na urýchlenie tempa prípravy modernizácie železničnej infraštruktúry, znížia náklady na kilometer modernizovanej trate a umožnia skoršiu výstavbu rýchlejších a bezpečnejších železníc.
4	3 – Udržateľná doprava – Reforma 2: Reforma verejnej osobnej dopravy	Míľnik	Nový zákon o verejnej osobnej doprave	Nadobudnutie účinnosti zákona o verejnej osobnej doprave prijatého Národnou radou Slovenskej republiky a nadobudnutie účinnosti právnych predpisov na účinnú koordináciu, integráciu a riadenie verejnej dopravy				1. štvrťrok	2023	Novým zákonom sa zjednotia štandardy verejnej osobnej dopravy a zefektívni sa objednávanie verejnej dopravy, ktoré je v súčasnosti fragmentované a nedostatočne koordinované medzi štátom, krajmi, mestami a obcami,

Poradové číslo	Súvisiace opatrenie (reforma alebo investícia)	Míľnik/cieľ	Názov	Kvalitatívne ukazovatele (pre míľniky)	Kvantitatívne ukazovatele (pre ciele)			Orientačný harmonogram splnenia		Opis a jasné vymedzenie jednotlivých míľnikov a cieľov
					Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota	Štvrťrok	Rok	
5	3 – Udržateľná doprava – Reforma 2: Reforma verejnej osobnej dopravy	Míľnik	Implementácia optimalizovaného grafikonu železničnej dopravy	Nadobudnutie účinnosti optimalizovaného grafikonu železničnej dopravy				4. štvrťrok	2023	Ministerstvo dopravy a výstavby implementuje objednávanie služieb osobnej železničnej dopravy na základe dokončeného plánu dopravnej obslužnosti do 31. decembra 2023.
6	3 – Udržateľná doprava – Reforma 2: Reforma verejnej osobnej dopravy	Cieľ	Počet samosprávnych krajov, v ktorých je zavedené tarifná integrácia, ktorá umožňuje cestovať viacerými druhmi verejnej dopravy alebo dopravcami na jeden cestovný lístok		Číslo	1	6	2. štvrťrok	2026	Vytvorí sa integrovaný dopravný systém, ktorý bude fungovať najmenej v šiestich samosprávnych krajoch a ktorý umožní cestovať viacerými druhmi verejnej osobnej dopravy na jeden cestovný lístok. Kvantitatívny ukazovateľ sa vzťahuje na počet samosprávnych krajov, v ktorých je vytvorený integrovaný dopravný systém, ktorý umožňuje cestovať viacerými druhmi verejnej osobnej dopravy na jeden cestovný lístok.
7	3 – Udržateľná doprava – Investícia 1: Rozvoj infraštruktúry nízkouhlíkovej dopravy	Cieľ	Dĺžka novej cyklistickej infraštruktúry (km)		Dĺžka (v km)	0	161,8	2. štvrťrok	2026	Výstavba 161,8 kilometra novovybudovanej cyklistickej infraštruktúry. Výzvy zahŕňajú ako oprávnené projekty cyklistické cesty a parkovacie miesta pre bicykle.

Poradové číslo	Súvisiace opatrenie (reforma alebo investícia)	Míľnik/cieľ	Názov	Kvalitatívne ukazovatele (pre míľniky)	Kvantitatívne ukazovatele (pre ciele)			Orientačný harmonogram splnenia		Opis a jasné vymedzenie jednotlivých míľnikov a cieľov
					Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota	Štvrťrok	Rok	
8	3 – Udržateľná doprava – Investícia 1: Rozvoj infraštruktúry nízkouhlíkovej dopravy	Cieľ	Dĺžka rekonštruovanej alebo modernizovanej infraštruktúry verejnej dopravy		Dĺžka (vo vážených km)	0	51,45	2. štvrťrok	2026	Rekonštrukcia alebo modernizácia najmenej 51,45 vážených km infraštruktúry verejnej dopravy. Investície budú zahŕňať jeden alebo viacero z týchto typov projektov: rekonštruovaná jednokoľajová alebo dvojkoľajová trať (obnova spodnej časti konštrukcie koľají/základov koľají alebo trakčného vedenia/zariadenia) (váhový faktor 0,5); jednokoľajová novoelektrifikovaná a čiastočne modernizovaná železničná trať (váhový faktor 0,7); plne modernizovaná dvojkoľajová električková trať vrátane príslušenstva (váhový faktor 1,9); novovybudovaná jednosmerná jednostopová trolejbusová trať vrátane zdroja napájania (váhový faktor 0,2).
9	3 – Udržateľná doprava – Investícia 1: Rozvoj infraštruktúry nízkouhlíkovej dopravy	Cieľ	Dĺžka digitálne zabezpečených úsekov železničných tratí		Dĺžka (vo vážených km)	0	82	2. štvrťrok	2026	Projekty inštalácie dispečingových/digitálnych zabezpečovacích a komunikačných zariadení na najmenej 82 vážených km železničných tratí. Investície budú zahŕňať jeden alebo viacero z týchto typov projektov: novodispečerizovaná železničná trať/úsek trate (váhový faktor 1); železničná trať/úsek trate s novými digitálnymi zabezpečovacími zariadeniami (váhový faktor 0,7); zlepšenie parametrov na už dispečerizovanej koľaji (napr. zvýšením počtu dielov koľají na zlepšenie dopravného toku) (váhový faktor

Poradové číslo	Súvisiace opatrenie (reforma alebo investícia)	Míľnik/cieľ	Názov	Kvalitatívne ukazovatele (pre míľniky)	Kvantitatívne ukazovatele (pre ciele)			Orientačný harmonogram splnenia		Opis a jasné vymedzenie jednotlivých míľnikov a cieľov
					Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota	Štvrťrok	Rok	
										0,3); vybudovanie komunikačného systému GSM-R s cieľom zvýšiť bezpečnosť dopravy na železničných tratiach (váhový faktor 0,1).
10	3 – Udržateľná doprava – Investícia 2: Podpora ekologickej osobnej dopravy	Cieľ	Počet dodaných ekologických koľajových vozidiel pre osobnú dopravu (vážených)		Číslo	0	12	2. štvrťrok	2026	Dodávka pre 12 vážených jednotiek nových koľajových vozidiel. Železničné koľajové vozidlá budú zahŕňať tieto typy železničných vozidiel: štandardné ucelené elektrické vlakové jednotky (váhový faktor 1,0), vysokokapacitné ucelené elektrické vlakové jednotky (váhový faktor 3,0); električky (váhový faktor 0,3).
11	3 – Udržateľná doprava – Reforma 3: Intermodálna nákladná doprava	Míľnik	Koncepcia a výzvy na nové systémy podpory	Vyhlásenie výziev na nové schémy podpory na základe Koncepcie rozvoja intermodálnej dopravy				4. štvrťrok	2022	Koncepciu rozvoja intermodálnej dopravy schváli vláda SR do 31. decembra 2021. Jej súčasťou budú návrhy legislatívnych zmien, ktoré umožnia prijať opatrenia na systémový rozvoj ekologických druhov nákladnej dopravy. Podpora bude smerovať k odstráneniu technických problémov pri prechode na intermodálnu dopravu a k zvýšeniu jej atraktivity. Na tomto základe sa do 31. decembra 2022 vyhlásia výzvy na nové schémy podpory, ktoré pomôže zlepšiť dostupnosť intermodálnej dopravy na nediskriminačnom princípe, čo vytvorí predpoklady na jej rozvoj vo všetkých regiónoch Slovenska. Výzvu schváli ministerstvo dopravy a výstavby.

Poradové číslo	Súvisiace opatrenie (reforma alebo investícia)	Míľnik/cieľ	Názov	Kvalitatívne ukazovatele (pre míľniky)	Kvantitatívne ukazovatele (pre ciele)			Orientačný harmonogram splnenia		Opis a jasné vymedzenie jednotlivých míľnikov a cieľov
					Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota	Štvrťrok	Rok	
12	3 – Udržateľná doprava – Investícia 3: Rozvoj intermodálnej nákladnej dopravy	Míľnik	Počet obstaraných intermodálnych dopravných jednotiek v jednotkách TEU („Twenty-foot Equivalent Unit“ – jednotka zodpovedajúca kontajneru s dĺžkou 20 stôp)	Nákupné zmluvy na intermodálne prepravné jednotky				2. štvrťrok	2026	Obstaranie aspoň 650 intermodálnych prepravných jednotiek (manipulovateľné návesy, výmenné nadstavby, kontajnery). Intermodálne prepravné jednotky sa vyjadrujú v jednotkách TEU („Twenty-foot Equivalent Unit“ – jednotka zodpovedajúca kontajneru s dĺžkou 20 stôp).
13	3 – Udržateľná doprava – Reforma 4: Zavedenia nových politík pre dlhodobú podporu alternatívnych pohonov v sektore dopravy	Míľnik	Nový balík opatrení na podporu alternatívnych pohonov	Nadobudnutie účinnosti uznesenia o podpore alternatívnych pohonov				4. štvrťrok	2022	Opatrenia urýchlia vývoj alternatívnych pohonov v sektore dopravy. Pôjde napríklad o reformu distribučných tarif, opatrenia pre zjednodušenie a zrýchlenie procesu výstavby infraštruktúry pre alternatívne pohony, zavedenie „Práva na nabíjací bod“ a zavedenie stabilného predvídateľného viacročného rámca pre podporu budovania príslušnej infraštruktúry pre alternatívne pohony.
14	3 – Udržateľná doprava – Investícia 4: Podpora rozvoja infraštruktúry pre vozidlá na	Cieľ	Počet inštalovaných nabíjacích bodov		Číslo	0	1 500	2. štvrťrok	2026	Inštalácia a pripojenie najmenej 1 500 verejných nabíjacích bodov do elektrizačnej sústavy. Výsledkom bude aj inštalácia rýchlonabíjacích bodov s výkonom 50 kW

Poradové číslo	Súvisiace opatrenie (reforma alebo investícia)	Míľnik/cieľ	Názov	Kvalitatívne ukazovatele (pre míľniky)	Kvantitatívne ukazovatele (pre ciele)			Orientačný harmonogram splnenia		Opis a jasné vymedzenie jednotlivých míľnikov a cieľov
					Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota	Štvrťrok	Rok	
	alternatívny pohon									a viac v každom samosprávnom kraji Slovenska.